

loskomen uit de kracht en de bindende beteekenis van de verbanden der openbaring, die den mensch omringen en die door God ook na den zondeval allermint zijn opgeheven. Barth ziet dit niet en bestrijdt Brunner reeds, omdat deze handelt over „zweierlei Offenbarung des einen Gottes“ ⁸⁷⁾. Hij vraagt Brunner, hoe hij durft zeggen, dat een werkelijke kennis van den waren God niet ook „heilbringend“ is ⁸⁸⁾. Barth meent dat volgens Calvijn wel een *principiële*, maar niet een *factische* kennis Gods bestaat en van een subjectieve mogelijkheid is hier dan ook geen sprake ⁸⁹⁾. Hij meent, dat dit volgt uit wat Calvijn over deze kennis Gods zegt: *si integer stetit Adam*“ ⁹⁰⁾. Van een werkelijk aanknoopingspunt is z. i. bij Calvijn geen sprake. Wanneer Calvijn spreekt van een weten van den mensch omtrent God, dan is dit voor hem . . . een bron van afgoderij en bijgeloof ⁹¹⁾. Er is geen lof voor onze natuur . . . ⁹²⁾.

Het gaat dus voor Barth maar niet om een bestrijding van een partieel goede kennis van den waren God en om de ontkenning, dat de algemeene openbaring voor den gevallen mensch direct kenbaar is, maar om de uitschakeling van de beteekenis der algemeene openbaring.

Hier werkt de correlatie-idee bij Barth heel sterk door. Hij kan van openbaring alleen spreken, wanneer er ook is een met die openbaring correleerende, ware kennis Gods. Openbaring Gods en geloofskennis. Dit is de cirkel van de verzoenende openbaring in Jezus Christus en deze cirkel is geslōten. Hier alleen is z. i. de correlatie bewaard en de zuiverheid der openbaring erkend. Van een algemeene openbaring, die in *conflict* zou staan met den mensch, die zich van die openbaring nimmer kan losmaken, kan bij Barth geen sprake zijn. Ze is voor hem identiek met een den mensch eigene „mogelijkheid“, die noodwendig haar schaduwen werpt over de *nieuwe* Openbaring in Jezus Christus ⁹³⁾.

* * *

Het schijnt, alsof we Barths controvers met Rome een oogenblik uit het oog hebben verloren. Toch was dit niet het geval. We kunnen op grond van het bovenstaande zeggen, dat Barth inderdaad waardevolle dingen gezegd heeft over de Roomsche „theologia naturalis“, voorts Brunner terecht gewaarschuwd heeft tegen de dualistische positivering van het theologia naturalis als aanknoopingspunt, niet voor God in Zijn aansluiting aan Zijn eigen